

V.O.B.o.W.

nr. 121
2025

P.B. 8800 Roeselare 1
BC 6675 P 409155

WEST-VLAAMSE ARCHEOKRANT

West-Vlaamse Archeokrant: tijdschrift, jaargang 33,
afgiftekantoor Roeselare 1 – P409155
Ondernemingsnummer: 414135857

Maatschappelijke zetel: Blinde-Rodenbachstraat 19 D - 8800 Rumbeke (Roeselare)
Verantwoordelijke uitgever en verzending: Suzanne DeCock, V.O.B.o.W. vzw

BEZOEK TENTOONSTELLING *TESTEREP* EN HET VERZONKEN OOSTENDE

Suzanne DeCock

Een wetenschapsexpo over ons kustverleden, het verdwenen eiland Testerep en de storm (1394) die middeleeuws Oostende verzwolg in de Venetiaanse Gaanderijen aan de Zeedijk van Oostende. Op 23 maart 2025 bracht V.O.B.o.W. er een bezoek aan.

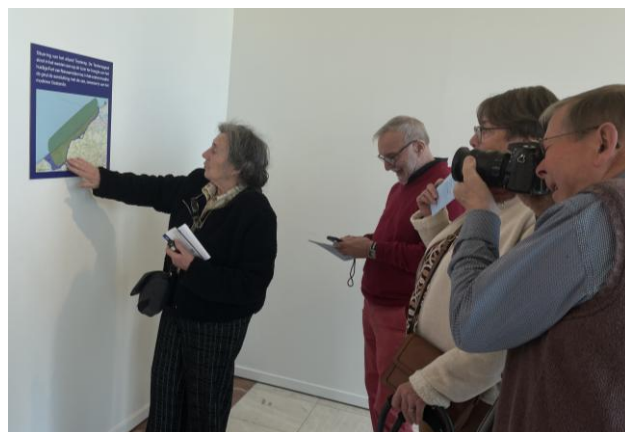

Lang geleden lag er, centraal aan onze kust, een eiland: Testerep. Het strekte zich uit van Westende tot Oostende, met – hoe kan het anders – Middelkerke in het midden. Dat eiland is er vandaag niet meer. Hoe dat komt ontdek je in de expo ‘*Testerep en het verzonken Oostende*’ die je meeneemt op een visueel en zintuiglijk avontuur door 5000 jaar kustgeschiedenis. Stap binnen in een wereld waar natuur en mens samen de kustlijn vormden. Ontdek hoe het dynamische getijdenlandschap van weleer veranderde in de versteende kust die we vandaag kennen. Een verhaal over de impact van Romeinse zoutzieders, middeleeuwse dijkenbouwers en 20^e-eeuwse toeristen.

Een spiegel voor de toekomst van onze kust

De geschiedenis van Testerep is niet alleen een verhaal over het verleden, maar ook een spiegel voor de toekomst. Terwijl de zeespiegel almaar sneller stijgt door de klimaatverandering, neemt het belang van duurzame kustbescherming toe. Deze tentoonstelling laat je nadenken over de uitdagingen van onze kust, hoe die wortels

hebben in een ver verleden en welke lessen we daaruit kunnen trekken om onze kust een duurzame toekomst te geven.

Wetenschap en technologie brengen de geschiedenis tot leven.

Achter de reconstructie van Testerep schuilt baanbrekend onderzoek. Archeologen (VUB), mariene wetenschappers (VLIZ), ingenieurs (KU Leuven) en computergame designers (Howest-DAE) hebben met behulp van nieuwe technologieën het verdwenen eiland en zijn

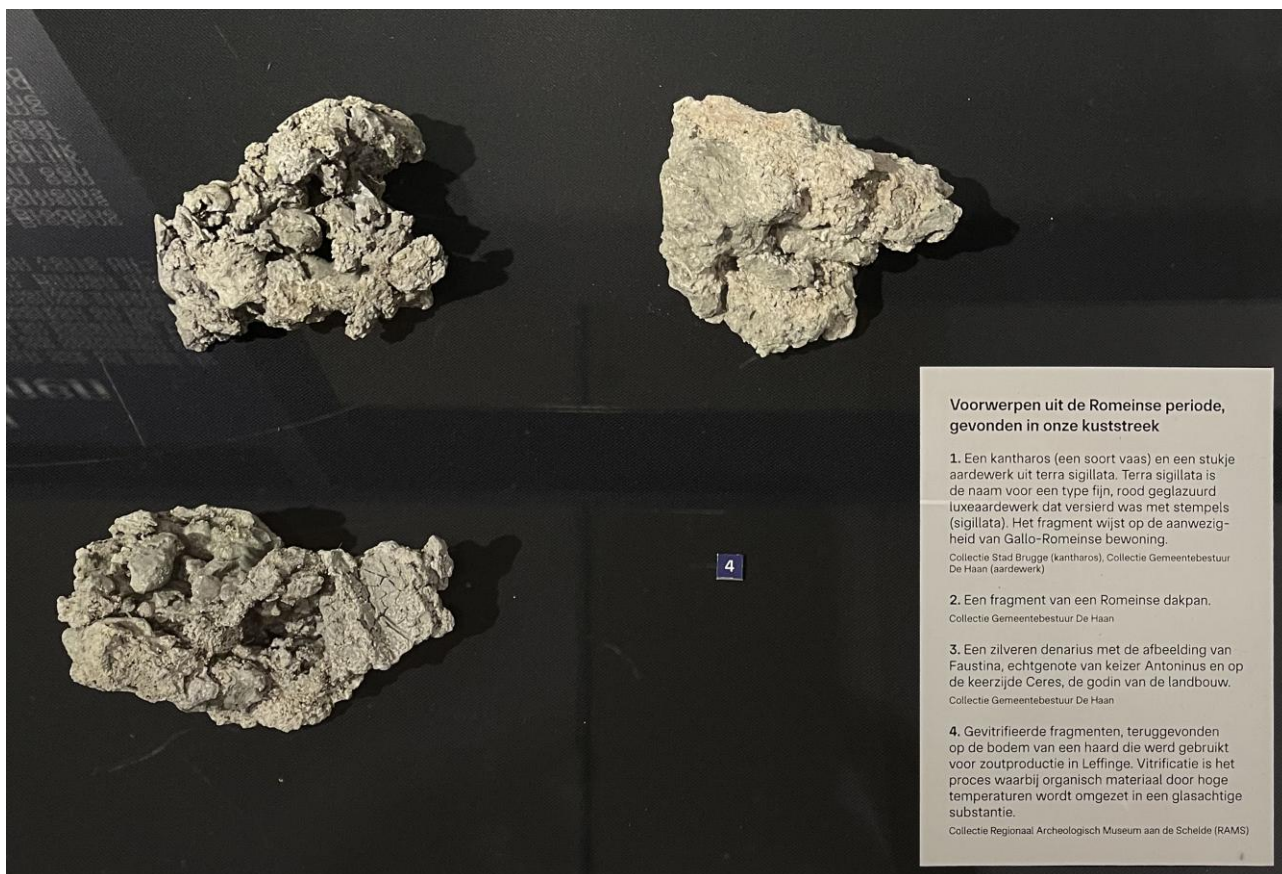
omgeving opnieuw in kaart gebracht. Dit als onderdeel van het FWO-project 'Testerep: 5000 jaar kustevolutie'. Duik mee in het onderzoek en ontdek hoe archeologische artefacten, bodemscans, boringen en wiskundige modellen helpen om de evolutie van het kustlandschap te begrijpen.

Oostende: de veerkracht van een stad aan zee
 Aan het oostende van Testerep bloeide ooit de handelsstad Oostende. Maar in 1394 sloeg het noodlot toe: de Sint-Vincentiusstorm verwoestte de stad, die in het water verdween. De bewoners bouwden Oostende opnieuw op, verder landinwaarts. Via sprekende 3D-visualisaties herleeft de oude stad voor je ogen. Deze tentoonstelling vertelt het verhaal van overleven.

en wederopbouw, en hoe de dynamiek van de zee door de eeuwen heen de levens aan onze kust heeft gevormd.

De V.O.B.o.W. werd aangezocht voor een bruikleen van archeologisch materiaal van de zoutwinningssite te Leffinge (V.O.B.o.W.-onderzoek, 1974: najaar proefsleuf, 1975-1978: zomercampagnes).

Voorwerpen uit de Romeinse periode, gevonden in onze kuststreek

1. Een kantharos (een soort vaas) en een stukje aardewerk uit terra sigillata. Terra sigillata is de naam voor een type fijn, rood geglaazuurd, luxeaardewerk dat versierd was met stempels (sigillata). Het fragment wijst op de aanwezigheid van Gallo-Romeinse bewoning.
Collectie Stad Brugge (kantharos), Collectie Gemeentebestuur De Haan (aardewerk)
2. Een fragment van een Romeinse dakpan.
Collectie Gemeentebestuur De Haan
3. Een zilveren denarius met de afbeelding van Faustina, echtgenote van keizer Antoninus en op de keerzijde Ceres, de godin van de landbouw.
Collectie Gemeentebestuur De Haan
4. Gevitrijeerde fragmenten, teruggevonden op de bodem van een haard die werd gebruikt voor zoutproductie in Leffinge. Vitrificatie is het proces waarbij organisch materiaal door hoge temperaturen wordt omgezet in een glasachtige substantie.
Collectie Regionaal Archeologisch Museum aan de Schelde (RAMS)

Door bruikleen van fragmenten "zelas", gevitrijeerd residu van het verbrandingsproces van veen en overgekookt zout water, werkte V.O.B.o.W. mee aan de tentoonstelling

Zoutwinning

In de kuststreek waren al in de ijzertijd en Romeinse tijd zoutzieders actief. Zout was een belangrijk handelsproduct dat in de hele Noordzeeregio werd verhandeld. De Romeinen gebruikten zout niet alleen om voedsel te conserveren, maar ook als essentieel ingrediënt in vissaus (garum). Archeologische aanwijzingen voor die Romeinse (en oudere) zoutwinning zijn gevonden in De Panne, Zeebrugge en

Leffinge. Een toegenomen vraag naar lokaal geproduceerd zout leidde tot het ontstaan van een bloeiende zoutindustrie langs de kust. Deze bloei was echter van korte duur. Vanaf de 4e eeuw nam de invloed van de zee zodanig toe, dat het ook de zoutwinning bemoeilijkte. Die zag zijn plaats in de schorren ingenomen door schapenboeren, die maar al te graag dit ideaal grasgebied overnamen.

Yannick De Smet en Michiel Dekoninck / Gentse reconstructie van de zoutproductieactiviteiten in de Menapische kustvlakte aan het einde van de tweede - begin derde eeuw n.Chr.

Deze reconstructietekening van hoe de zoutproductieactiviteiten te Leffinge in de Menapische kustvlakte aan het einde van de tweede – begin derde eeuw n.Chr. er kan uitgezien hebben, werd gemaakt door Yannick De Smet en dr. Michiel Dekoninck (UGent),

Zouthaarden in Leffinge

Verhittingsstructuren voor de zoutproductie, Leffinge
Bron: Collectie Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek West-Vlaanderen

In de jaren '70 ontdekten archeologen een zoutproductiesite in Leffinge, daterend uit het einde van de 2e en het begin van de 3e eeuw. De vindplaats toont belangrijke technologische vernieuwingen in het zoutproductieproces. Zo bouwden zoutzieders een haardbatterij met 15 haarden en legden ze een waterbassin aan voor pekelpductie. Daarnaast schakelden ze over op metalen zoutpannen en gebruikten ze veen als brandstof. Deze innovaties wijzen op schaalvergroting en een streven naar meer efficiëntie. De site illustreert het hoogtepunt van de bloeiende zoutindustrie aan onze kust. Een bijproduct van deze manier van werken was de vorming van gevitriifeerd materiaal. Dit materiaal ontstond door de hoge temperaturen op de bodem van de haarden en belandde uiteindelijk in afvaldumps.

Expo-label met duiding bij de verhittingsstructuren voor de zoutproductie, Leffinge
Bron: Collectie Vereniging voor Oudheidkundig Bodemonderzoek West-Vlaanderen.

LF7 77

LF7 77

LF7 78

LF7 77

Daar de foto's gebruikt in de expo Testerep afkomstig zijn uit de collecties met archeologische documentatie van de V.O.B.o.W., bewaard in het Regionaal Archeologisch Museum a/d Schelde, nemen we de opportuniteit om de foto's van deze opgegraven structuren te Leffinge er ook nog verder aan goede kwaliteit bij te nemen. De dia's van deze opnames werden gedigitaliseerd door Michiel Dekoninck, in 2023 gedoctoreerd aan de UGent met de scriptie: *Salt of the North: an interdisciplinary study into the technical and social organisation of roman salt production in*

the civitas Menapiorum (Gallia-Belgica), en intussen prof. aan de UGent waar hij de vakken 'Archeologie van de Provinciaal-Romeinse Tijd' en het 'Practicum: materiële cultuur van de Provinciaal-Romeinse Tijd' doceert. Het was dankzij zijn doctoraatsonderzoek dat alle archeologische documentatie en archaeologica van de site Leffinge Zwarteweg opnieuw bekeken werd, afgetoetst met archeologische vondsten van andere sites en zo opnieuw alle aangetroffen sporen gedefinieerd heeft. De gedeeltelijk vernieuwde inzichten dat dit meebracht, werden in de expo Testerep verwerkt.